

Xandra Knebel

Jenny

Een theaterleven

Voor Luus en Sebas:
Appeltje en eitje
Rotsen van Gibraltar

Inhoudsopgave

Van een boek komt een boek (een woord vooraf)	9
Aanvang!	11
1 Een onrustige jeugd	13
Boeren, circusklanten en artisten	13
De geboorte van Jenny Klarenbeek	16
Driehoog-achter met moeder en een 'tweede vader'	25
Zingen! (en strijken...)	28
'Dit is wat wij willen'	29
2 Eerste stappen en grote sprongen	31
De kindertjes van het C&A-cabaret	31
Een geslaagd Herexamen	34
De ontdekking van het leven	36
Opgepikt door de pers	37
De smaak van musical	38
Oud geleerd - jong gedaan...	40
Wereldberoemd in Nederland	42
'Meid met een mes' trouwt een man	44
Musical of toneel?	46
3. Ensemble(s) en gezelschappen	50
Hooikoorts en andere ongemakken	51
Een Jiddische dochter uit Anatevka	54
Onrust bij Ensemble	55
Brecht! De ontdekking van een levenslange liefde	56
Het ensemble van Globe	67
Tussen zuid en (de) west	69
'Een uiterst lief kind'	71
En nu - dansend en zingend - naar bed...	73
Einde van een toneelcarrière?	75

Uitgeverij Water heeft haar uiterste best gedaan om de rechthebbenden van het gebruikte beeldmateriaal te achterhalen. Meent u desondanks rechthebbende te zijn van een of meer foto's in dit boek, dan vragen wij u contact met ons op te nemen via info@uitgeverijwater.nl

4. Musical, cabaret, toneel, televisie & ander snoepgoed	78	7. Tussen vijftig en zestig	158
Irma la Douce en de strijd tegen de tijd	79	‘Vrienden – niet veel, maar wel hele goeie...’	159
Een scheiding	81	Goed – beter – BEST	160
Politiek theater op z’n freelance	82	Met Adèle! Of zonder...?	162
Een zomerzothed vol snoepgoed	84	Matzes en Moksi Alesi	164
Je moet ermee leren leven – maar kán dat...	86	Vedettes vergelijken	166
Drie stukken – met weinig prik	88	Voorwaarts leven, achterwaarts begrijpen	168
Onherstelbaar beschadigd	90	Oude kat in de jaren dertig	178
Een herenclub vol dames	93	‘De yin en yang van het muzikale theater’	180
5. De factor Ischa	96	8. In de 21e eeuw	184
Een bizarre ontmoeting	96	Monumentjes en andere voetstukken	184
‘Iedere gezonde joodse jongen wil wel eens een SS-uniform aan’	98	‘Een knappe jongen die mij bitter krijgt...’	186
Een programma met goddelijke instemming	101	In bed bij Arie en Riek	189
Coöperatieve Vereniging Izzy M. presenteert De Dames	105	Keihard werkend richting AOW	191
‘Hij scheet ze uit waar je bijstond!’	107	Niets dan superlatieven	194
Vriendelijk uit elkaar?	110	Vroeger of later tóch weer een musical	196
‘Van dansje naar dansje’ opkrabbelen	121	‘Kan ze het nog?’	198
6. Solo!	124	De solo’s voorbij	201
‘Een vrolijk programma over lééd’	124	Heden en toekomst	202
Door het dal	127	Bronnen	207
Over matrozen en lichte vrouwen...	132	Tien belangrijke liedteksten	208
Songs, sketches – en soep!	135	Oeuvrelijst theater, televisie en film	223
IN CONCRETO: HOE DOET ZE ’T?	139	Index	233
Hoe bouw je een programma?	140		
<i>Auteurs verzamelen en voeden</i>	140		
<i>Teksten schrijven</i>	143		
<i>Het toneel op</i>	144		
<i>En wat kost dat allemaal?</i>	146		
Hoe breng je een nummer?	147		
<i>Rechtdoorzee</i>	148		
<i>Kleine toneelstukjes</i>	151		
<i>Uitvoeren en overdragen</i>	152		
<i>Zingen</i>	154		
<i>Het geheim</i>	156		

1. Een onrustige jeugd

Jenny Arean was zeventien jaar oud toen ze haar eerste baan in het theater kreeg en meteen maar besloot haar achternaam te schrappen. Het aannemen van een artiestennaam was in die tijd inderdaad een veel voorkomend fenomeen, maar in dit geval was het een zéér bewuste keuze: 'Ik wilde geen Klarenbeek meer heten, want ik wilde eigenlijk een nieuw leven - en dus een nieuwe naam.' Een breuk met haar verleden dus - en dat is niet helemaal onbegrijpelijk, want zo vloeiend verliepen die eerste zeventien jaren niet.

Werd Jenny Arean op zeventienjarige leeftijd geboren te Amsterdam, Joanna Jenneke Josepha Klarenbeek kwam op 4 oktober 1942 ter wereld te Lisse. Daar was natuurlijk wel het een en ander aan voorafgegaan en om dat verhaal te kunnen vertellen, duiken we een kwarteeuw verder de geschiedenis in. Dan komen we uit in 1917, het jaar van de Russische Revolutie. En het voorlaatste jaar van de Eerste Wereldoorlog, die aan Nederland voorbijging omdat onze krijgsmacht te klein en te zwak was om aan gevechten deel te nemen. Gezien de wereldsituatie was het in die tijd eigenlijk onnatuurlijk rustig in ons land - maar in de Voorstraat te Hedel liepen de gemoederen zo hoog op dat er uiteindelijk een bom barstte. 'Mijn opa en oma zijn met de mestvork van het erf gejaagd,' vertelt Jenny Arean, 'als in een roman van Antoon Coolen.'

Boeren, circusklanten en artisten

Nederland deed niet mee aan de Grote Oorlog, maar de regering had wel een mobilisatie afgekondigd. En dus reisde Toon Klarenbeek, een katholieke daglonerszoon uit Nieuwer-Amstel, als dienstplichtig militair af naar een gehucht in Gelderland. Hij trad er toe tot de cavalerie en werd ingekwartierd bij een rijke boer in Hedel. 'Ze hadden een grote boerderij met vee,' weet Arean. 'Er waren paarden voor de luxe en paarden voor de trek. Het was een goeie boerenfamilie.'

In het neutrale Nederland was voor de jonge cavaleristen weinig te beleven - maar op de boerderij aan de Voorstraat werd het toch nog spannend toen Toon Klarenbeek zijn oog liet vallen op Jet van Driel, de jongste dochter des huizes. Ze begonnen een verhouding en 'hij maakte haar een

kind', aldus de kleindochter. Gezien de scène met de hooivork waren de gelovige ouders van oma Jet duidelijk *not amused* dat de katholieke cavalier hun protestantse dochter had bezwangerd zonder jawoord vooraf. Maar een bruiloft op 9 januari 1918 te Nieuwer-Amstel bracht de gemoederen weer tot bedaren. Arean herinnert zich fotootjes van haar overgrootmoeder, op bezoek in het huisje bij haar opa en oma. 'Het is dus toch goed gekomen.'

Dat huisje stond in datzelfde Nieuwer-Amstel - het latere Amstelveen - waar een paar maanden later, op 14 juni 1918, een zoon werd geboren. Tijdens de doop ontving hij de namen Theodorus Jacobus Klarenbeek. In het nog zeer landelijke Amstelveen zwierf deze Dirk graag over de velden en genoot hij van de natuur. Maar zijn grootste liefde gold ontegenzeggelijk het circus. 'Ik weet dat mijn vader ooit als kind is weggelopen met het circus,' herinnert Arean zich, 'en ook weer is teruggebracht natuurlijk. Hij was gék van het circus en kende al die mensen. Hij schreef artikelen in het blad van de Club voor Circusvrienden en als kind nam hij mij vaak mee naar Circus Strassburger en Circus Van Bever.'

Als liefhebber van de piste was Dirk Klarenbeek ongetwijfeld bekend met het wereldberoemde Circus Hagenbeck - de tweede circusconnectie in de voorgeschiedenis van Jenny Arean. Dit circus werd in 1903 te Hamburg opgericht door Carl Hagenbeck, zoon van een vishandelaar die bijverdiende met de verkoop van exotische dieren. Wilhelmina Hagenbeck, een van zijn vele nakomelingen, gaf het circusbloed rond 1875 door aan haar dochter Anna Cornelia. Uit Anna's huwelijk met de Vlaming Josephus Antonius Maria Verhas werd op 5 augustus 1898 te Borgerhout opnieuw een meisje geboren: Joanna Anna Edmunda.

Areans grootmoeder werd in het dagelijks gebruik 'Jeanneke' genoemd, maar zij stond voor het overgrote deel van haar leven bekend als Henny Verra. Onder die naam trad zij op als soubrette en cabaretière, onder meer bij het cabaret van Jean-Louis Pisuisse. Door een speling van het lot kwam Verra op een goed moment in contact met de Rotterdammer Willem van der Noordt, die onder de naam Willy van Noord optrad als 'gentleman-humorist' en zanger.

'In het vakblad *Den Artiest* adverteerde mijn opa voor een nieuwe toneelpartner', vertelt Arean. 'De vrouw waar hij een nummer mee had was zwanger, dus hij zocht een nieuwe vrouwelijke partner. In die advertentie stond wat-ie gedaan had, wat zijn achtergronden waren, hoe de pers over hem schreef - en dat allemaal op rijm. Ook vermeldde hij waar-ie ruzie had gehad. Geweldig! Mijn oma, die vanwege de Eerste Wereldoorlog gevlucht was uit België, heeft daarop geschreven.'

Henny Verra werd aangenomen en het nieuwe Duo Van Noord kon van start. De samenwerking beviel zó goed, dat er op 21 oktober 1921 te Rotterdam werd getrouwd. Ook in dit geval kwamen de huwelijksplannen trouwens niet helemaal spontaan tot stand. Er was een kind op komst, dat nog geen twee maanden later - op 17 december 1921 - in Rotterdam werd geboren. Alweer een meisje: Joanna Jozina van der Noordt, roepnaam 'Jo'.

Jo van der Noordt mocht later graag vertellen dat zij in haar jeugd nog heeft meegereisd met Circus Hagenbeck, maar - net als haar ouders - koos ze uiteindelijk toch voor een loopbaan op de planken. Na zanglessen van de Hongaarse coloratuurzangeres Jeanne Bacilek, was zij gaan optreden onder de naam Conny Renoir. In 1939 maakte zij op achttienjarige leeftijd haar radiodebuut in een programma met onder meer The Ramblers. Verder trad ze tijdens bonte en cabaretavonden op met Nederlandse en Franse liedjes.

Alle voorwaarden voor de conceptie van Jenny Arean waren nu aanwezig, ware het niet dat Dirk Klarenbeek en Conny Renoir elkaar nog wel even tegen moesten komen. Het zou voor de hand liggen dat de circusfactor daar een rol in had gespeeld, maar dat is niet het geval. Arean herinnert zich dat zij na de dood van haar vader een zelfgeschreven verslag over zijn leven vond. 'Hierin stond dat-ie mijn moeder in Leiden leerde kennen, in een restaurant of een café waar mijn moeder zong. Dat was in de oorlog.'

In De Stadsgehoorzaal van datzelfde Leiden vond in oktober 1941 de eerste première plaats van het nieuwe cabaretgezelschap 't Veldbouquet, opgericht door Dirk Klarenbeek. Hij had Henny Verra kunnen engageren omdat het Duo Van Noord in 1938 - voor de wet en op het toneel - was gescheiden; en het is waarschijnlijk dat hij Conny Renoir toen in het kielzog van haar moeder heeft leren kennen.

Klarenbeek streefde met 't Veldbouquet naar cabaret 'van beter gehalte'. Dat wekte bij K. Been van het *Leidsch Dagblad* verwachtingen die niet helemaal werden ingelost, zo blijkt uit zijn recensie van 20 oktober 1941. Er waren voortreffelijke nummers geweest van Louis Noiret en van De Harmoniezusters, die hun liedjes met 'frissche, prettige stemmen' brachten. 'Henny Verra had succes met haar geestige liedjes', constateerde Been, maar hij was niet erg onder de indruk van haar conference. Desondanks kon de criticus er waardering voor opbrengen dat 'de directeur, de heer D. Klarenbeek' het in oorlogstijd had aangedurfd om een nieuw gezelschap op te richten.

In het moeizame culturele klimaat van de Tweede Wereldoorlog zou 't Veldbouquet van Dirk Klarenbeek echter niet lang overleven. Na januari 1942 is het gezelschap niet meer in de pers terug te vinden. Klarenbeek

trad in oktober van dat jaar nog als ‘beschaafde conferencier’ op in *Nederland blijft optimist!!*, een ‘revue met gezonden opspuitenden Hollandschen humor’. Maar inmiddels werd ook van hem een bijdrage aan de oorlogsinspanning verwacht. Hij ging in Lisse aan de slag bij het Rode Kruis, terwijl er opnieuw een ongeplande geboorte op handen was.

De geboorte van Jenny Klarenbeek

De gedwongen bruiloft was op 13 mei 1942 voltrokken – en op 4 oktober van datzelfde jaar beviel Conny Renoir, negentien jaar oud, in een kraamkliniek in Lisse van een dochter: Joanna Jenneke Josepha – roepnamen: Jenny en Jenneke. Ze was een ‘moetje’ of: een ‘struikelblokje’, zoals Henny Verra dat al lang voor de oorlog bezong:

*Je bent mijn struikelblokje en een blokje aan mijn been,
Maar 'k wil je toch niet missen voor geen miljoen oh neen!
Jouw lief bestaan te looch'nen, was heel eenvoudig, schat,
Maar 'k weet dat ik dan geen kind en géén karakter had gehad!*

Jenny was een blozende baby, blond en gezond – maar dat laatste kon van haar moeder niet gezegd worden. Renoir was in de aanloop naar en ten tijde van de bevalling ziek, vertelde zij in 1966 aan damesblad *Margriet*. De eerste periode van haar leven werd haar kind (volgens Renoir) dan ook vooral verzorgd door Zuster Josepha, een van de nonnen van de kraamkliniek, naar wie zij deels werd vernoemd.

Het jonge gezin keerde al snel terug naar de oorspronkelijke woonplaats Amstelveen. En dus groeide Jenny Klarenbeek op onder de rook van Amsterdam. ‘Bij ons achter waren alleen nog maar weilanden. Wij woonden aan het Catharina van Clevepark en daarachter kwamen de “fundamenten”, zoals wij dat noemden. Daar waren al voor de oorlog fundamenten voor nieuwbouw gelegd, maar door de oorlog was de bouw stilgelegd. Dus in het boerenland stonden het koren en het gras nog hoog, en daar speelde je.’ Net als haar vader in zijn vroege jeugd, was Jenny een echt buitenkind, dat – steevast gekleed in een overalletje – graag rondstruinde over het boerenland en in de omringende natuur.

Maar zo rustig en idyllisch als het buiten was, was het in huize Klarenbeek niet. Een trouwerij had de enige juiste oplossing geleken voor de ongeplande zwangerschap, maar had ook geleid tot een ‘buitengemeen ongelukkig huwelijk’, aldus Arean. Ze schetst haar vader als een hele driftige man. ‘Hij had zichzelf niet in de hand. Hij was lief voor kinderen en

dieren, maar met z’n vrouw ging het minder. Het was een machteloze man, die zijn echtgenotes hard sloeg. In zijn tweede huwelijk ook weer.’

Het onvermijdelijke einde kwam in zicht toen Conny Renoir verliefd werd op een ander. In de donkere dagen tussen Sinterklaas en kerst 1949 verliet ze haar man en haar kind. ‘In die tijd was je dan nog schuldig,’ vertelt Jenny Arean, ‘want vrouwen liepen niet weg, die lieten de kinderen niet alleen!’

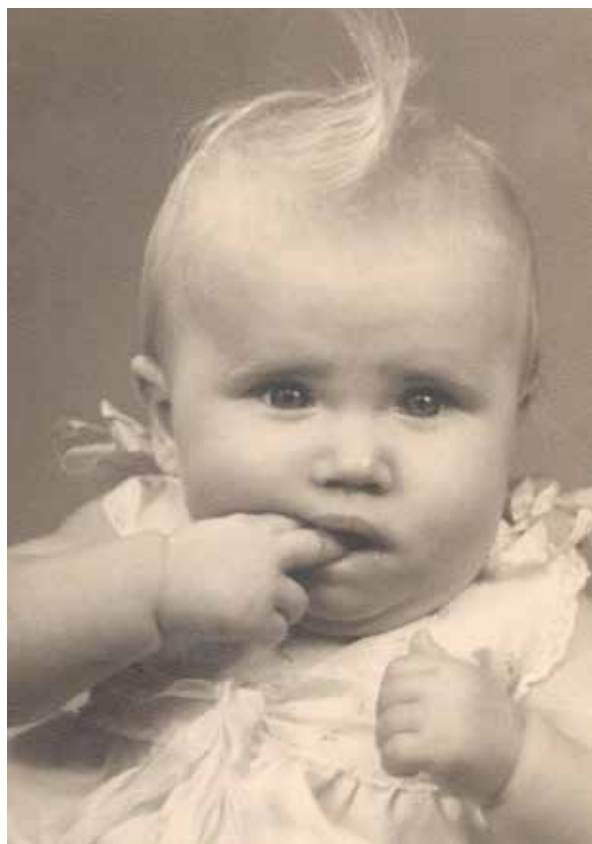
Omdat Dirk Klarenbeek zijn oude loopbaan als kelner weer had opgepakt en vaak in de avonduren moest werken, trok hij met zijn dochter in bij opa en oma Klarenbeek. Conny Renoir was ongetwijfeld opgelucht dat ze van haar man af was – maar al snel begon de wanhoop over het gemis van haar kind. Arean herinnert zich de kerstdagen van dat jaar nog goed: ‘We zaten aan het kerstdiner, mijn opa, mijn oma, mijn vader en ik. Ik had mijn moeder al weken niet meer gezien. Toen ging ineens de bel. Het was mijn moeder, die riep: “Ik wil mijn kind zien!” En toen hoorden we boem, bang, kledder, flats, schreeuwen en de deur ging dicht. Mijn moeder weer weg. Mijn vader kwam terug en zei: “Zo, dan kunnen we nu eten!” En dat deden we. Het was heel eng en naar allemaal. Ik durfde niks te vragen, omdat in ons huis veel geweld had geheerst. Dat maakt een diepe indruk op een kind. Ik was bang voor mijn vader.’ Ondanks die angst geeft Arean toch ook blijk van een zeker gevoel voor hem. ‘Ik denk altijd: als ik dood ben en er bestaat iets waardoor ik hem weer tegen zou komen – waar ik helemaal niet in geloof, hoor – dan zou ik hem niet ontwijken.’

Het werd een ‘vechtscheiding’, lang voordat het woord bestond: ‘Mijn vader heeft mijn moeder laten volgen door een privédetective, dat soort onsmakelijkheden.’ Kort nadat Renoir hem had verlaten, schakelde Klarenbeek de voogdijraad in om zeggenschap over zijn dochter te krijgen. Dat mondde uit in een lange en heftige voogdijstrijd, maar op zeker moment werd wel bepaald dat Renoir haar dochter op zondag mocht zien. ‘Dan bracht mijn vader mij met de bus vanuit Amstelveen naar het Haarlemmermeerstation en dan kreeg ik daar een zet in mijn rug, het zebepad over. Aan de overkant stond mijn moeder te wachten. Met mooi weer wandelden we wat, of we gingen ergens wat drinken.’ Als de zondag ten einde was, stak Jenny in haar eentje het ‘niemandslaan’ weer over naar de bushalte waar haar vader haar stond op te wachten.

Al met al waren het ‘armoedige, treurige tijden’, aldus Arean, die onmiskenbaar invloed hadden op het jonge kind. Ze werd naar een kinderpsychiater gestuurd, waarvan ze zich eigenlijk alleen nog herinnert dat ze zich ‘vrolijk opstelde en dacht: van mij wordt niemand iets wijzer!’

- ◀ ◀ 1919 Henny Verra, soubrette en cabaretière
- ◀ ◀ 1925 Willem van der Noordt met zijn dochter Jo
- ◀ ▾ Joanna Jenneke Josepha Klarenbeek
 - ▾ Jenny in de klas (Jenny heeft zelf met pen aangegeven waar ze zit)

speelde “De moeder van het grote gezin” met een wasrekje bij een kacheltje. Heerlijk vond ik dat. En later: “Winkeldievegge, zondig vrouwtje - Winkeldievegge, foei jij moest je schamen - Je lijkt bedrieglijk op een gewone dame - Maar nee, je bent een dame met een foutje.” Dan deed ze haar jas open, die volhing met potten en pannen en dingen die ze allemaal gejat had. En natuurlijk die onverslaanbaar knappe Sonneveld! Met die stém en die waanzinnig onbetrouwbare, viooltjesblauwe ogen, die recht in je ziel keken. Ja, dat had iets zeer veroverends.’

Zonder echte kennis van zaken bleek Jenny Klarenbeek dus al op jonge leeftijd een duidelijke voorkeur te hebben voor kwalitatief goede teksten, gekoppeld aan een stevige dosis onvervalste humor. De ontdekking van die ideale mix bij Sonneveld leidde tot de ultieme droom om bij het gezelschap te komen van haar held. Ze was weliswaar pas veertien, maar dat leek haar geen onoverkomelijk probleem. Het was nog maar kortgeleden dat Sonneveld Ingrid Valerius had geëngageerd. ‘Die was ook veertien. Dus ik dacht: als die mag dan mag ik ook. Nou was Ingrid een stoot van een meid, en ik was heel klein, jongensachtig met een rattenkopje.’ Ze deed een poging bij Sonneveld, maar die had inmiddels al ‘sores gehad met de arbeidsinspectie door Ingrid. Dus hij vond me te jong. En toen ik wat ouder was kon het niet meer omdat hij *My Fair Lady* ging doen.’

Op vijftienjarige leeftijd trok Jenny Klarenbeek de deuren van de Christelijke Nijverheidsschool voor Meisjes voorgoed achter zich dicht. Ze ging aan het werk. Ze móést aan het werk, want door de scheiding van haar moeder en Harry Bordon heerste er constante geldnood in huize Renoir-Klarenbeek. In de ochtenduren werkte Jenny in de huishouding bij ‘mevrouwen’ en in de middag volgde zij cursussen Frans en Engels bij Berlitz. Daarnaast probeerde ze zich de kunst van het banjospelen eigen te maken. ‘Ik wilde het vak in, dus ik moest iets leren waar ik op het podium iets mee kon.’ Ze had inmiddels ook dans- en tapdanslessen genomen, die ze betaalde van haar zelfverdiende centen.

En toen hoorde Conny Renoir via het impresariaat van Wout van Liempt dat er meisjes gevraagd werden bij Kan. Er werd gebeld en Jenny Klarenbeek mocht komen auditeren in het Nieuwe de la Mar Theater. Ze werd aangenomen. *And the rest is history...*

2. Eerste stappen en grote sprongen

Het was dan wel geen Sonneveld, maar een engagement bij Wim Kan en Corry Vonk was toch ook niet verkeerd. Direct na haar auditie kreeg Jenny Arean te horen dat ze was aangenomen, en stond niets haar nieuwe leven meer in de weg. Haar ‘opleiding’ ging van start. Dat betekende aanvankelijk vooral heel veel kijken en luisteren naar *Laat je niets wijsmaken*, het ABC-programma dat in september 1959 in première was gegaan. Ze reisde met de tournee mee, en volgde vanuit de coulissen de verrichtingen van haar aanstaande collega’s op het toneel. Hoewel ze nog maar net kwam kijken, herinnert Arean zich dat ze ook nu weer meteen een heel duidelijke mening had over wat ze zag. ‘Dat vond ik goed en dat vond ik niet goed. Ik hield het wel voor me, geloof ik, maar ik vond meteen van alles!’

Het duurde niet lang voordat Arean de kans kreeg om zelf haar entree te maken op het toneel. Als hij op 19 april 1960 ‘thuis in de bedstede’ ligt, schrijft Wim Kan in zijn dagboek dat Margriet de Groot ziek is, en dat ‘Jenny zal opnemen’. In september 1961 vertelt Arean in *Het Vrije Volk* dat die eerste maanden bij Kan een vuurdoop waren die ze niet snel zal vergeten. ‘Het inwerken, midden in het seizoen,’ somt ze op, ‘dan de voorstellingen her en der in het land, en het onverwachte invallen af en toe voor een ziek geworden collega. De zenuwen had ik dan!’

De kindertjes van het C&A-cabaret

Als bij aanvang van seizoen 1960-1961 het tweede speeljaar van *Laat je niets wijsmaken* ingaat, is Jenny Arean - net als haar collega’s Floryth Polak, Vicka Borg en Loeki Wink - definitief toegetreden tot de gelederen van het ABC-cabaret. De Haagse redactie van het *Algemeen Handelsblad* zag in Diligentia ‘prille nieuwelingen’ die weliswaar ‘allemaal heel erg lief en ontwapenend jong’ waren, maar toch ook nog ‘te diletanterig’. Een dikke maand later gaat het al een stuk beter, en schrijft *Het Vrije Volk* dat ‘het nieuwe kwartet zich intussen best weet te voegen in het ensemble, waarvan Corry Vonk de spil is’.

Corry Vonk was in ieder geval de absolute spil van het nummer ‘Kamerlinde’, waarvoor Jenny Arean en Loekie Wink het zogenaamde ‘inzingliedje’ voor hun rekening namen:

*'We brengen de kamerplanten weg, want wij gaan uit logeren.
Voorzichtig, wees toch voorzichtig zeg, dat wij ze niet bezeren.
De azalea, de fuchsia, de resida, de clivia.
Gaan allemaal naar tante Lydia.
Behalve de kamerlinde, dat is zo'n vreselijke plant.'*

Jenny Arean herinnert zich nog goed hoe Wink en zij het liedje introduceerden. 'In een blauwe jurk, bespottelijke blauwe muts met plastic anjer opzij en een mand vol plastic bloemen.' Waarna Vonk in een maillotpakje met aangenaide bladeren en staand in een pot gestalte gaf aan een depressieve kamerplant, die klaagt over de moedeloosheid van haar bestaan:

*'Ik ben een plant, ik voel me zo lamstelig,
altijd maar slap, slaperig en melig,
ik sta maar voor de helft in bloei
en de hele dag maar moei-moei-moei.
Ze zullen me nooit eens fijn verpotten,
ik sta maar in die pot te rotten,
een ontevreden kamerlinde,
die nooit haar draai kan vinden.'*

Het was voor Arean en Wink soms moeilijk om het gezicht strak te houden bij dit wonderlijke nummer - zeker als er iets misging. Zoals die keer in Leiden, toen het licht uitviel op het moment dat ze opkwamen. Terwijl Wink proestend van het lachen van het toneel liep, begon Arean in het pikkedonker stoïcijns te zingen, waarbij ze af en toe nog een danspasje maakte. 'En mevrouw Kan stond vanuit haar bloempot achter het toneel te sissen: "Niet schmieren, niet schmieren!" Toen moesten we natuurlijk nóg meer lachen, want je zag haar gewoon staan in die pot met die aangenaide bladeren. "Ontslagen, ontslagen!" riep ze in de pauze. "Ga maar terug naar de amateurvereniging!" Waar ik overigens nooit had opgezeten. Na de pauze werden we weer aangenomen. Het was streng verboden iets te doen wat niet in het stramien paste.'

De verhalen van oud-collega's, die het voorprogramma van Kan een 'kleuterklas' of 'het klasje van Kan' noemden, klopten. 'Zelfstandigheid werd niet op prijs gesteld', ondervond Arean. 'Je moest afhankelijk blijven, dat was het. Kindjes ja: de kinderen van Kan. Maar aangezien ik een kind wás, dacht ik alleen maar: hoi, ik mag op reis, ik mag op tournee, in hotels slapen! Verwend was ik niet, dus ik vond het allemaal fantastisch.'

De kinderloze Kan en Vonk ontfermden zich als een vader en moeder over hun pupillen, die ze feitelijk probeerden klaar te stomen voor het grotere werk. Vooral Corry Vonk hield zich bezig met de artistieke ontwikkeling van de jongeren, weet Arean. 'Kan deed daar niets aan. Bij nieuwe programma's regisseerde hij de nummers wel. Maar als je lang in serie speelde, bijvoorbeeld in De La Mar, was het te doen gebruikelijk dat je nummers instudeerde uit het oude repertoire, die mevrouw Kan dan regisseerde. Later speelden we die aan hem voor.' Arean vindt het nog altijd 'hoogst merkwaardig' dat Corry Vonk precies kon vertellen waar 'het' in zo'n nummer zat, terwijl ze het zelf zo lelijk speelde. 'Bij haar waren nummers binnen de kortste keren de helft sneller afgelopen, omdat ze iedere nuance oversloeg. Als een cirkelzaag vloog ze erdoorheen, met de standaardgebaren die we allemaal van haar kennen.'

Een van de nummers die Arean onder leiding van Vonk instudeerde was 'De kleine soldaat', dat ze besloot te brengen als 'een soort Brigitte Bardot: zonder de tieten, maar wel met zúlke wimpers'. Dat was met een duidelijke bedoeling. Corry Vonk speelde in de programma's van haar man regelmatig jongetjes, zoals in 'De kleine soldaat' en in 'Het konijn is dood'. Arean voelde op haar klompen aan dat haar hetzelfde lot beschoren was als ze niet uitkeek. 'Net als mevrouw Kan was ik natuurlijk klein met een rat-achtig jongenskopje; 'n klein, dun vetertje. Maar ik had er geen zin in om steeds als jongetje op te moeten. Ik was al eens een bosjongetje geweest. Het nummer heette weliswaar "De bosmeisjes", maar dan was de ene het meisje en de andere het jongetje. Ik dacht: voor je het weet zit ik weer in een mannenpakje, dus dat gaan we even helemaal anders doen. Ik geloof wel dat Kan de boodschap begreep.'

'Meneer en mevrouw Kan hadden een hele rare kermismentaliteit', vertelt Arean, die zich bewoog tussen volstreekte gierigheid en totaal onverwachte generositeit. 'We reisden altijd tweede klas', herinnert ze zich. 'Dat waren van die militaire treinen, dus als je naar Zwolle ging, dan moest je staan! Op een gegeven moment ging Albert Mol, die toen de dansjes zette - hij had voor mijn tijd ook bij dat gezelschap gezeten - naar mevrouw Kan: "Zeg Cor, mogen die meiden nou niet een eersteklas ticket?" En dan zei Corry: "Schat, lieverd, wij líepen vroeger naar Haarlem. En jouw vriend zingt zo mooi." Dan ging ze Chinees lullen! Albert was toen met Ger Smit, die studeerde voor operazanger. Alsof dat er iets mee te maken had!'

Ook de aankleding van de programma's gebeurde bij voorkeur zo goedkoop mogelijk. 'Wij gingen met mevrouw Kan bijna altijd kleren kopen bij Peek & Cloppenburg of C&A. Dan griste ze iets uit de rekken en dat hield ze zo voor. Ik kan me niet herinneren dat we ooit iets hebben gepast.'